

31 JANUARI 1907

Portret van de natuurillustrator Marius Kolvoort

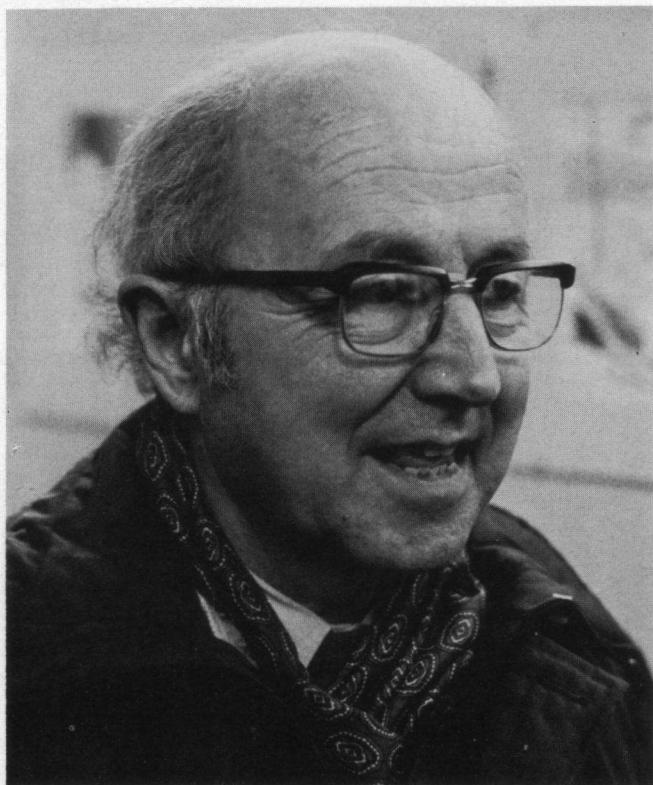
Jaap Taapken

Foto's van de schrijver.

Op de laatste dag van januari van dit jaar is Marius Johan Christiaan Kolvoort zeventig jaar geworden. Wij konden hem de laatste tijd niet alleen voor radiouitzendingen horen, maar hij trad ook een paar malen op in het tv-programma 'Ja, natuurlijk', een spelprogramma met Kick Stokhuyzen, waarin gevraagd en verteld wordt over allerlei hetgeen met 'buiten' te maken heeft. Bovendien sloot op 6 februari j.l. een expositie van zijn werk in 'Het Glazen Huis' in het Amstelpark te Amsterdam, waar een 50-tal gouaches van hem waren te bewonderen, die vooral vogels uitbeeldden, maar ook reptielen, insecten, zoogdieren, planten, bloemen en paddestoelen. Het is jammer dat wij van deze interessante expositie pas zo laat mededeling kregen, zodat wij onze lezers hiervan niet meer op tijd van op de hoogte konden stellen. U hebt wat gemist als u er niet bent geweest, waar de heer P. J. Steltman van het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie op 23 december 1976 met een speech de opening verrichtte. Tijdens de kerstdagen kwamen daar 1200 bezoekers naar zijn werk kijken. Dat was overigens niet de eerste expositie, waar wij met het werk van Marius Kolvoort, zoals velen dat niet kennen, konden kennismaken. En zo langzamerhand bestaan er werkelijk vele tientallen uitgaven waarin hij met zijn natuurtekeningen medewerking heeft verleend.

Op 31 januari 1907 werd hij geboren in een onderwijzersgezin te Lochem. Zijn vader was een echte all-round natuurkenner, die artikelen schreef voor de eerste jaargangen van 'De Levende Natuur', boekjes schreef

zoals 'Kijkjes Buiten' en 'Op de Wandeling' en had een collectie inlandse vogels, hetgeen toen nog geoorloofd was. De interesse voor de natuur en in het bijzonder voor de vogels is hem dan ook zonder meer inge-

Marius Kolvoort bij de opening van zijn expositie te Amsterdam, 23 december 1976.

Eén der tentoongestelde gouaches van Marius Kolvoort in Amsterdam: Hulsmussen op het koren, in het midden een albino-Hulsmus.

geven door zijn vader en dat dateert al van zijn negende jaar. In die tijd begon hij al met vogels tekenen, waarbij hij een dankbaar gebruik maakte van 'Het Vogelboekje' van dr. Jac. P. Thijsse met de tekeningen van Jan van Oort en later ook van het vogelboek van Kerst Zwart. Soms mocht hij dan ook het vogelboek van dr. P. G. Buekers van zijn vader lenen. Met zijn vriendje A. Buth, nu vioolbouwer in Utrecht, verkende hij gedurende vier jaren de vogelwereld in de omgeving van Lochem. Al gauw kwam Marius toen in contact met de afdeling Lochem van de Natuurhistorische Vereniging, waar hij reeds op 13-jarige leeftijd zijn eerste excursie op de Wildenborch leidde.

In zijn jeugd had hij nog een andere hobby, namelijk het opkweken van rupsen tot vlinders. Deze interesse en kennis zou hem ook later bijzonder goed van pas komen. Het boekje 'Vlinderwereld' van mej. F. J. van Uildriks en dr. Vitus Bruinsma steunde hem daarbij.

Omstreeks 1920 beleefde hij de komst van de Zwarte Specht en de uitbreiding van de Grote Lijster. Toen waren er nog geen Scholeksters in de Achterhoek, geen Bonte Vliegenvangers en natuurlijk ook nog geen Turkse Tortels. Maar wel Ortolanen, Kwartels, Grauwe Klauwierien, Nachtzwaluwen en niet te vergeten de Grote Gele Kwikstaarten broedende aan de Berkel. Toen ontbraken er ook de Kokmeeuwen nog, want die kwamen er pas na de aanleg van het Twentekanaal, zo vertrouwde hij me toe.

Tot zijn 17e jarige leeftijd verbleef hij in Lochem, dat destijds nog veel rijker aan vogels was, met Kneus, Spotvogel en Braamsluiper (daar Molenaartje genoemd), in de tuin. Op de ULO-school werden vaak opstellen gemaakt over excursies en die werden dan natuurlijk geïllustreerd. Zijn belangstelling was toen wel voornamelijk gericht op de zangvogels en nog niet zo zeer op steltlopers, eenden en stootvogels (die wij toen nog roofvogels noemden).

In Deventer volgde hij de opleiding voor onderwijzer aan de Rijkskweekschool voor Onderwijzers. De belangstelling ging toen wel het meest uit naar muziek, terwijl die voor de natuur in deze tijd wat sluimerde.

In 1926 werd hij onderwijzer te Lobith-Tolkamer, waar hij vioollessen gaf en dirigent van een gemengd koortje was. In die tijd was daar nog een kolonie Aalscholvers (met Roeken ertussen in de buurt van de Bijland. Kort daarna werd het hele bos gerooid... Met weemoed denkt hij aan alles dat verdwenen is.

In 1929 ging hij naar Oosterbeek en werden avondlessen gevolgd voor Middelbaar Tekenen aan Kunstoefening, de voorloper van de huidige kunstacademie.

In 1932 vestigde Marius Kolvoort zich als onderwijzer in Arnhem, alwaar in 1933 de volledige bevoegdheid voor tekenleraar werd verkregen. Maar de mogelijkheden voor een volledige betrekking ontbraken.

In 1946 werd hij tot hoofd van een school benoemd en van 1955 tot 1970 doceerde hij

tekenen, kunstgeschiedenis en biologie aan de kweek scholen in Arnhem en Apeldoorn. Maar ook de muziek bleef hij trouw o.a. bij de volkszang van het NIVON.

In 1939 werd Marius Kolvoort lid van de Natuurhistorische Vereniging en tot de dag van heden is hij een KNNV-man in hart en nieren gebleven. Onnoemlijk veel excursies werden door hem geleid. Tussen 1943 en 1951 werd een meer gerichte studie gemaakt van de vogels van de Bijland, waarvan de resultaten in een artikel werden opgenomen in het gedenkboek van dr. J. H. van Heek (1953) getiteld 'De Liemers'. In de periode van 1952-1971 was hij voorzitter van de afdeling Arnhem van de inmiddels Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging. In die tijd maakte hij zich ook bijzonder verdienstelijk in de Biologische Werkkampen voor het Onderwijs (BWO-kampen).

In 1964 werd hem, als niet-bioloog die zich voor de popularisering van het natuurgebeuren uiterst verdienstelijk heeft gemaakt, de Heimans-Thijssse-prijs uitgereikt, terwijl in 1967 hem, hoe kan het ook anders, het erelidmaatschap van de KNNV ten deel viel.

Vanaf zijn prille jeugd hield Marius Kolvoort zich al bezig met het tekenen van vogels en vlinders. Aanvankelijk illustreerde hij op allerlei gebied. In 1947 werd het eerst een geschiedenisboekje geïllustreerd en in 1954 het eerste biologieboek van Blijdenstein. Zelfs werden een tijdje karikaturen voor de krant getekend. Later meer in leer- en schoolboeken voor biologie, afleveringen van 'Natura' (het tijdschrift van de KNNV), meer dan 30 Wetenschappelijke Mededelingen van de bibliotheek van de KNNV, talloze brochures van het IVN, natuurpaden en uitgaven van het Amsterdam Boek (112 afleveringen van het tijdschrift 'Fleur' met meer dan 1000 waterverftekeningen en de Fleuria-de-reeks), veelal gesigeneerd met M.K.

En ofschoon de vogels hem altijd het meest aangetrokken hebben, tekende hij veel plan-

ten omdat men wist dat hij dat deed. Ongewild heeft hij daarom vele planten- en bomentekeningen gemaakt, terwijl de tekeningen van vogels daarom soms wat op de achtergrond bleven. Het heeft zo moeten zijn, dat een grote serie dia's werd gemaakt, waarvan er later talloze een goed hulpmiddel bleken te zijn bij het maken van tekeningen, bijvoorbeeld van paddestoelen. Eén van de laatste uitgaven, die hij met meer dan 200 pentekeningen illustreerde is het jubileumboekje van de afdeling Amsterdam van de KNNV, geschreven door Joh. Bolman over de wilde planten in en om Amsterdam. En nu wordt er hard gewerkt aan een grote serie tekeningen voor een uitgave van de 'School- en Kindertuinen' in Den Haag. En de lezers van 'Het Vogeljaar' hebben ook meer dan eens kennis kunnen maken met zijn prachtige illustraties waarvan ik me uit 1960 al de Steenlopers herinner en waar o.m. Putters, Staartmezen, Appelvink, Goudvinken, Vinken en Kepen, Bonte Kraaien, Slechtvalk, Korhoenders, Pestvogels en de Zuiditaliaanse jachtscène op volgden.

En niemand behoeft zich, na hem wat beter te hebben leren kennen, te verwonderen dat zijn illustratief werk in het bijzonder van opvoedkundige waarde én voor het onderwijs van grote betekenis is. Van augustus 1968 af werd met een grote nauwkeurigheid aantekening gehouden van de gemaakte illustraties. Dat zijn er nadien reeds zo'n 7000 tekeningen geworden, waarbij nog vele reisschetsen, portretstudies en gouaches zoals deze op de tentoonstelling in Amsterdam kortgeleden nog te zien waren en zoals velen van ons dit deel van zijn schepingen niet kennen.

En is het dan nog verwonderlijk dat zijn zoon Wim zo magnifiek kan fotograferen, zijn ene dochter Marian emailleert, terwijl zijn jongste dochter Margriet etst en aquarelleert? Ongetwijfeld zullen ook zijn vijf kleinkinderen daar wat van meekrijgen...

Expositie vogeltekeningen van Ad Cameron

Vanaf de paasdagen bestaat de mogelijkheid op 'De Flevohof' tussen Biddinghuizen en Elburg de originele tekeningen te bezichtigen van de vogelschilder Ad Cameron, die hij maakte voor het kortgeleden verschenen vogelboek 'De Wereld van de Vogels' dat in zeven verschillende talen is verschenen.

Ondanks dat de expositie een half jaar te bezichtigen valt raden wij elke vogelliefhebber, die hier in de buurt komt, vast even de moeite te nemen bij 'De Flevohof' aan te gaan. Men zal er geen spijt van hebben het originele werk van de Nederlandse kunstenaar te hebben gezien.

Vogelboottochten in Zaanstreek

De Zaanse Vereniging voor Vreemdelingenverkeer organiseert speciale boottochten langs de vogelrijke plaatsen in het natuurreservaat Zwet en Merken bij Jisp en De Reef bij Westzaan. Weide- watervogels zijn vanaf de boot volop waar te nemen.

Zwet en Merken: zaterdagen 16, 23, 30 april en 7, 14, 21 && 28 mei, vertrektijden 8.00, 10.30 en 13.00 uur. Prijs f 5,— per persoon.

De Reef: boerenplattochten, zaterdagen 30 april en 7, 14 en 21 mei, vertrektijden 9.00 en 11.00 uur. Prijs f 6,— per persoon.

Inlichtingen en reserveringen: telef. 075-162221.